

גנזי המלך

117 קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות**

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"כִּי יֵרָאֶה כִּי אֶזְלַת יָד"

**"אין בן דוד בא עד..." - התנאים שיקדמו לביאת גואל צדק.
מתוך הרצאתו של הרב אמנון יצחק**

"וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיַּפְלֵל וַתַּעֲצֵר הַמַּגְפָּה".
ותרגום יונתן בן עוזיאל אומר: 'ארום גלי קדמוי דבעידן דיחובון ותתקף עליהון מחת סנאה ותתנטל סעיד מידיהון..'
(תרגום: גלוי לפני, שבעת שיתחייבו, תתגבר עליהם יד השונא ותסור העזרה מידיהם).

ורש"י מסביר: **"כִּי יָדִין ה' עִמּוֹ" - כשישפוט אותם ביסורין הללו האמורים עליהם. יד האויב הולכת וחוזקת מאד עליהם "וְאָפְסָ" בהם "עֲצוּר וְעֹזוּב" כאשר יהיו הנשבים רבים, ילקחו מהם ועזובו מהם ועתה כמעט יאבד הכל'.**

הרשב"ם אומר: 'אז יהיה הנקם והתשלומין, שהרי ינקום הקב"ה נקמת עמו וכן "יָדִין בְּגוֹיִם מְלֶאכֶת גְּוִיֹת" כאשר יראה "כִּי אֶזְלַת יָד" ישראל'
אף רבינו בחיי מפרש כן; יקח דין עמו מיד הרשעים, כשיראה שהלך כחם ואלה עצורים ואלה עזובים בשביה, וכמעט שאבד הכל, זהו; **"וְאָפְסָ עֲצוּר וְעֹזוּב"**.

לגלוג האויבים

ועל הפסוק: **"וְאָמַר אֵי אֵלֶיקִימוּ צוּר חֲסִיוֹ בּוֹ"** אומרים הרמב"ן והרשב"ם: 'האויב יאמר איה אלקי ישראל...? וגם

ישום - ואנשי הגליל יסבכו מעיר לעיר **"למצא מחיה ומנוח"** ולא יחננו... (מ"ד שיר השירים פרשה ב פסקה לג).

הגמרא בסנהדרין אומרת את התנאים שיקדמו לפני ביאת גואל צדק: **"אין בן דוד בא, עד שתתהפך כל המלכות למינות"** כמו שאנו רואים ומרגישים היום על בשרנו.

"אין בן דוד בא עד שירבו המסורות" 'שתלך ותחזק ידן של מסורות ומצליחין במלשינותן' כגון אנשי שמאל שעותרים השכם והערב לבג"ץ ולמדניות אירופה ומסירות של יהודים חיילים וקצינים לבית דין בהאג.

'דבר אחר: עד שיתמעטו התלמידים' שמחזיקין ידי ישראל להחזיר למוטב. מעטים הם התורמים למפעל התשובה העולמי ומעטים הם הפעילים שמוסרים נפשם וממונם להחזיר את העם בתשובה למרות ש'אין ישראל נגאלים אלא בתשובה' וזה הדבר הנצרך ביותר בשעה זו.

'עד שתכלה פרוטה מן הכיס' ככתוב: "וּכְכֹלֹת נִפְץ יָד עַם קָדֵשׁ" כמו שידוע לכלנו המצב הכלכלי הירוד ביותר, שהעם מצוי בו.

הגליל יחרב

'דאמר ריש לקיש: דור שבן דוד בא... והגליל יחרב' מקום שהיה מיושב בישראל ומלא בתורה' והגבלן 'חבל ארץ שמנה ביותר בארץ ישראל בין בית שאן לטבריה'

השבויים עזובים

תנו רבנן: **"כִּי יָדִין ה' עִמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנַחֵם כִּי יֵרָאֶה כִּי אֶזְלַת יָד וְאָפְסָ עֲצוּר וְעֹזוּב"**

'עד שיתיאשו מן הגאולה' שנאמר: "וְאָפְסָ עֲצוּר וְעֹזוּב" כביכול אין סומך ועוזר לישראל'.

והמדרש אומר: **'ואין בהם אדם שמבקש עליהם רחמים כמשה, שנאמר: "וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִיכֶם לֹאֵל מִשֶּׁה בְּחִירוֹ עֲמַד בְּפָרֶץ לְפָנָיו לְהָשִׁיב חַמְתּוֹ מִהַשְׁחִית".** כאהרן, שנאמר: **"וַיַּעֲמַד בֵּין הַמָּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֵר הַמַּגְפָּה"**. כפנחס, שנאמר:

האם בנו של רב יורש אותו?

מערכת 'חברותא'
מייוחד ל'גנזי המלך'

מסכת יומא דף ע"ב ע"ב

שאלה: בבית הכנסת שבשכונתנו נפטר הרב ולמרות רצון הרבה מהמתפללים למנות תלמיד חכם מתושבי השכונה, פסקו בית הדין שעלינו למנות את בנו שאף הוא תלמיד חכם, רצוני לברר: מהו מקור הדין?

תשובה: בהלכות מלכים (פרק א' ה"ז) כתב הרמב"ם: 'מאחר שמושחין המלך הרי זה זוכה לו ולבניו לעולם, שהמלכות ירושה להם שנאמר: 'למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל' (שופטים י"ז כ').

בהלכות כלי המקדש (פ"ד ה"כ) כתב הרמב"ם: 'כשימות המלך או כהן גדול או אחד משאר הממונים, מעמידין תחתיו בנו או הראוי ליורשו וכל הקודם בנחלה קודם לשררות המת והוא שיהא ממלא מקומו בחכמה, או ביראה אף על פי שאינו כמותו בחכמה, שנאמר במלך: 'הוא ובניו בקרב ישראל' (שם) מלמד שהמלכות ירושה והוא הדין לכל שררה שבקרב ישראל שהזוכה לה זוכה לעצמו ולזרעו'.

דעת מהרשד"ם

בדף ע"ב עמוד ב' אמר רבי יוחנן: 'שלשה זירים הן, של מזבח ושל ארון ושל שלחן, (פירוש, במזבח הקטורת והארון שבקדש הקדשים והשלחן של לחם הפנים עשו כעין זר סביב להם שהוא סימן לכתרים שזכו בהם עם ישראל).

של מזבח (המסמל את עבודת כהונה) זכה בו אהרן ונטלו, של שלחן (המסמל עושר של מלכים) זכה בו דוד ונטלו, של ארון (המסמל כתר של תורה) עדין מונח הוא כל הרוצה ליקח יבוא ויקח' ומוסיפה הגמרא לפרש ש'כתרה של תורה גדולה מכולם'. מהרשד"ם (בתשובותיו יור"ד סימן

ישראל שהזוכה לה זוכה לעצמו ולזרעו' אף למשרה תורנית).

וכן דעת מהר"י אדריבי (סי' ס"ח וסי' קט"ז) וכן דעת המבי"ט (סי' ר') והוסיף עוד שאפילו לשתף אחר עם בן החכם שיורש שררת אביו אינם יכולים וכמו במלך שאין מעמידין שני מלכים. וממנו אנו למדים לשאר שררות ואפילו יש יותר ראוי ממנו. וכן דעת מהרש"ך (ח"ג סי' מ"ו) והכרם שלמה (יור"ד סי' כ"ג) ובגנת ורדים (יור"ד כלל ג' סי' ז' וח') כתב שהכריע מהר"י אריפול שלא כדברי מהרשד"ם וכדעת הפוסקים הנ"ל. וכן משמע הכרעת המגן אברהם (סימן נ"ג סקל"ג) שפירש כן דברי הספרי. ותשובת הרשב"א והביא גם מ'כנסת הגדולה' דלא כמהרשד"ם.

בשו"ת דבר משה (סימן א, לרמב"ש אמריליו מחשובי רבני סלוניקי נפטר בשנת תק"ח ציינו הגרעק"א או"ח סי' נ"ג על המג"א סקל"ב) הכריע ככל דברי הפוסקים הנ"ל שלא כדעת המהרשד"ם ומביא שמהר"ש אלקב"ץ (בעל לכה דודי) עשה מעשה בצפת כשנפטר מהר"א שלום ורצו הקהל למנות לחכם את מהר"מ אלשיך במקומו ומנעו מזה מהר"ש והמתינו לבנו של מהר"א שלום עד שיהיה בר מצוה והמליכוהו במקום אביו, אף על פי שלא היה לו יחס כלל עם מהר"ם אלשיך שהיה באותו פרק כבן ששים שנה.

פ"ה) מפרש כונת הגמרא לענין ירושת שררת אביו, שכתר כהונה כיון שזכה בה אהרן ירושה היא לו ולבניו כל הימים ולכן גם שררות הכהונה ככהן גדול או אחד משאר הממונים מי שזכה בה הרי היא ירושה לו ולבניו כל הימים וכדברי הרמב"ם הנ"ל. וכן כתר מלכות כיון שזכה בה דוד הרי היא ירושה לו עד עולם ולכן אף כל שררה שבקרב ישראל כגבאות וראשות וכל כדומה הדומים לשררת מלכות, מי שזכה בהם הרי היא ירושה להם עד עולם, כל שבניהם ממלאי

מקומם בחכמה או ביראה.

וכתר תורה מפרשו מהרשד"ם לענין שררה תורנית כרבנות וכל כדומה, שבמינויים אלו הזוכה בהם לא זכה אלא לעצמו ואין מורישו ליורשיו כלל, אלא 'כל הרוצה ליקח יבוא ויקח' כלומר שאחר מותו הקהל דורש וחוקר אחר הראוי למלא מקומו הראוי ביותר לאותה שררה והראוי לזה ביותר אם רוצה יבוא ויקח השררה, שאין לבנו או יורשו שום זכיה בזה.

דעת הפוסקים החולקים

אמנם כל הפוסקים חלוקים על מהרשד"ם וזה לשון הריב"ש (סימן רע"א): 'חכם שמת בנו קם תחתיו מן הדין' וכן אמרו בתורת כהנים (שמיני פ"א גבי כהן גדול, 'שאפילו אם היה אחר גדול ממנו בחכמה בנו קודם' והביא דברי הרמב"ם הנ"ל (שמפרש לשון הרמב"ם 'והוא הדין לכל שררה שבקרב

פירוש הגמרא

לדעת הפוסקים החלוקים על המהרשד"ם יש לפרש דברי הגמרא ש'שלשה זירים הן', באופן אחר, שאין הכונה על ירושת שררה אלא על הסגולה הרוחנית של כתרים אלו.

אמנם במגן אברהם (שם) הביא מספר י"מ (כנראה הכונה לספר 'יפה מראה') שכל המינויים שהם כתר תורה אין בניהם קודמים, רק מהלל הנשיא ואילך נהגו שבניהם קודמים. ולדברי הי"מ יתכן שאף הפוסקים החלוקים על הרשד"ם סוברים כדעתו בפירוש הגמרא ולא נחלקו אלא מימות הלל ואילך, אך מעיקר הדין אין הבן יורש שררה של תורה. ■

מצוה

'עשר בשביל שתתעשר'

שני ספורים הנזכרים בגמרא על חשיבות מצות מעשר

'. (מסכת תענית)
 ושוב מסופר בגמרא: 'בעא מיניה רבי מרבי ישמעאל ב"ר יוסי: "עשירים שבארץ ישראל במה הם זוכים?" א"ל: "בשביל שהם מעשרים" שנאמר: "עשר תעשר" עשר בשביל שתתעשר. ושכבבל, במה הן זוכין? א"ל: "בשביל שהם מכבדין את התורה". ושבשאר ארצות? "בשביל שמכבדין את השבת". ■

והא כתיב: "לא תנסו את ה' ". אמר ליה: "הכי אמר רבי הושעיא, הויז מזו" שנאמר (מלאכי ג): "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר, ויהי טרף בביתי, ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבקות, אם לא אפתח לכם את ארבות השמים, והריקתי לכם ברכה עד בלי די". מאי "עד בלי די"? אמר רמי בר חמא, אמר רב: "עד שיכלו שפתותיכם מלומר: די"

רבי יוחנן מצא לתנוקו של ריש לקיש, אמר לו: 'אשכחיה רבי יוחנן לינוקא דריש לקיש, אמר ליה: "אימא לי פסוקיך" אמר ליה: "עשר תעשר". אמר ליה: ומאי "עשר תעשר"? אמר ליה: "עשר בשביל שתתעשר". אמר ליה: "מנא לך"? אמר ליה: "זיל נסי". אמר ליה: "ומי שרי לנסויי להקדוש ברוך הוא?"

אבות

'דבר בשם אומרו'

מדוע 'האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם'?

הוא רק שלה. סך כל הנשמות וחלקיהן מרכיבות את התורה לשלמות אחת.

ומדוע באמירת דבר בשם אומרו באה גאולה לעולם? אומר המהר"ל: כי תכלית הגאולה היא הרי גילוי האמת לעיני כל העולם כנאמר: "כי מלאה הארץ דעה את ה' ". המטרה היא שכולם ידעו שהקב"ה ברא את העולם ומכחו הוא מתנהל. אדם האומר דבר בשם אומרו עושה מעשה שהוא מעין הגאולה ועל כן הוא ראוי לגאולה, שכן כמעשהו הוא מקרב את העולם לתכליתו, שהוא גילוי האמת. ■

המיוחדות. חידושים שאומר אדם אחד לא יכול איש אחר לאומרם. כל נשמה מישראל יש לה חלק בתורה, והחלק הזה

חכמי ישראל אומרים כי הקב"ה בכבודו ובעצמו אומר דבר בשם אומרו, ואם הוא כך, על אחת כמה וכמה שהאדם צריך לשייך כל חידוש למי שאמרו.

והיכן אמר הקב"ה דבר בשם אומרו? במסכת גיטין (ו' ע"ב) מובאת מחלוקת בין רבי אביתר לרבי יונתן בנושא 'פילגש בגבעה'. רבי אביתר פגש את אליהו הנביא ושאל אותו: "במה עוסק עכשיו הקב"ה" והשיב לו אליהו: "הוא עוסק ב'פילגש בגבעה ואומר: יונתן בני כך הוא אומר".

המהר"ל מסביר מדוע אומר הקב"ה דבר בשם אומרו? כי לכל אדם יש חלק בתורה, לפי שכלו ותכונות נפשו

מעשי גדולים

נביא או חולם חלום

מה בין ה'חפץ חיים' למאחזי העינים?

מפליגים לספר בהם על 'נביא השקר' שלכם. אתם מספרים כיצד הקב"ה עושה, כביכול, את רצונו. ואילו מופתיו של רבנו מספרים, איך ה'חפץ חיים' ממלא את רצונו של הקב"ה... ■

ממקורבו של ה'חפץ חיים' שיספר לו מופת מופתיו של רבו. מופתיו של ה'חפץ חיים' שונים מה'מופתים' שאתם

יום אחד ביקש אחת משותפיו של אדם שהיה ידוע כמאחז עינים ושרבים טעו לבקש את עצותיו, כפי שבימינו נמשכים אל 'באבות' למינהם,

פרשת 'ראה'

"את הפרכה אשר תשמעו..."

אדם הלומד תורה ומקיימה מתברך

"פתח תפתח את ידה לאחיה..."
(דברים ט"ו, י"א)

אלמנה אחת באה לפני הרה"ק רבי חיים מצאנז' וצ"ל ובכתה לפניו שעולליה שואלים לחם וביתה ריק והיא חייבת כסף רב עבור עגלה מלאה תפוחים שקנתה כדי למכרם בדוכנה שבשוק, אבל אנשים הוציאו עליהם לעז שהם חמוצים ורקובים.

נרעש הרבי וקם ממקומו, עזב את קהל חסידיו והלך אל השוק, נעמד מאחורי דוכן האשה והתחיל לקרוא כתג: "קנו, אנשים, קנו תפוחים - תפוחים טובים ומתוקים!"

האנשים נהרו מכל העברים ונאבקו זה בזה כדי לקנות תפוח מידיו של הרבי, לקחו ושלמו, לקחו ושלמו וכעבור כמה דקות לא נותר תפוח אחד - וביד הרבי היה צרור תפוח של מעות. הושיט הרבי את הצרור לאלמנה הנדהמת ואמר: "רואה את, חשש שוא חששת. התפוחים טובים היו, ראי - כולם נמכרו, עד אחד..."

"ושמחת לפני ד' אלקיך אתה ובנך ובתך ועבדך ונאמתיך ויהיו אשר בשעריך ויהגרו ויתתום ויהאלמנה..."
(דברים ט"ז, י"א)

פעם הביא הרב שיינקר שאלה לפני האדמו"ר מסאטמר זצ"ל אשר נשאל ע"י אחד הנדיבים אשר בעיר דענווער. וזאת השאלה:

"הנדיב אשר בעיר דענווער, מעיד על עצמו, שאיננו עשיר גדול כפי שמעריכים אותו בעירו, הוא יש לו שלשה חתנים, חתני רבנו, הלומדים בכולל לייקוואד והוא מחזיק אותם החזקה מלאה, חוץ מזה יש לו ארבעה בנים, בחורי ישיבה, שוב הוא משלם עבורם הרבה שכר למוד, לכן הוא רוצה לדעת האם הוא חייב לתת צדקה לישיבות וליחידים, או שהוא פטור לתת צדקה לאחרים, כיון שהוא מכלכל את כל ביתו הלומדים תורה ואין להם

מציעשנוב."

"וזה דבר השמטה שמוט כל בעל משה ידו..."
(דברים ט"ו, ב')

'אוהב מצוות לא ישבע מצות'. מקץ שבע שנים, בפניא דמעלי שתא, שאל הרב יהודה צדקה זצ"ל לתלמיד מן הישיבה כאילו באקראי: "האינך זקוק להלואה?" ותחב בידו סכום כסף חשוב. אחרי ראש השנה בא אותו תלמיד לפרוע את חובו. מיד אורו פניו ואמר לו: "משמט אני!" רק כעת נתחוויר לתלמיד שרבו התכונן מלכתחילה, לקיים בזה מצות 'שמיטת כספים' כמאמרה.

הרה"ג שלמה לוינשטיין מיוחד ל'גנזי המלך'

"את הפרכה אשר תשמעו..." (דברים י"א, כ"ז)

על הפסוק: **"גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה"** (משלי ל"א, י"ב), כתב הח"ח שלכאורה היה צריך לומר "כל ימי חייו", שהרי היא גומלתו טוב כל ימי חייו של בעלה, אולם ידוע כי פרק זה במשלי מכוון לתורה ועליה בטח לב אדם והיא הגומלת טוב לאדם לא רק בימי חייו עלי אדמות, אלא בימי חייה של התורה, היינו לעולמים, אף לאחר מלאת ימי חייו של האדם, בשכבו תשמור עליו וגומלתו טוב, בזה ובבא ולתחית המתים לעת"ל כב"א.

כ"ק הרה"צ רבי איציקל מפשווארסק זצ"ל היה פעם בשבת בציעשנוב כליל שבת קדש, כאשר שר מרן זצ"ל מציעשנוב 'אשת חיל' והגיע לפסוק: **"גמלתהו טוב ולא רע"** פסק מלומר ופניו התחווירו כסיד, עמד וסיפר: שלהרה"ק מראפשיץ זי"ע בא פעם איש אחד והתוודה שהוא הירבה לחטוא ורצונו לקבל על עצמו תשובה, אמר לו הרה"ק: "נעביך, נעביך, מה עשה לך הקב"ה כי עשית לו כה?" לשמע הדברים נפל האיש בהתעלפות. אחר שסיפר זאת חזר מרן זצ"ל מציעשנוב פעמים אחדות על הפסוק: **"גמלתהו טוב ולא רע"** והבינו הנוכחים שכונתו לפרש ענין הנ"ל בהפסוק כי 'אשת חיל' קאי על השכינה הקדושה והיא גמלתהו לו, לאדם טוב וחסד תמיד ולא רע. אם כן היתכן שאדם נכשל רחמנא ליצלן בעונות? התעוררות עצומה התהוותה אז בין החסידים הנוכחים, כ"ק האדמו"ר רבי איציקל התבטא ואמר: "נעשתה אז התעוררות כזאת בין הקהל עד שאני מצפה ומיחל שיהא לי עוד פעם אחת בחיי התעוררות תשובה כמו שהיה לי אז" והוסיף "הרגשתי אז בוש ונרתעתי לאחורי כדי שלא יראני מרן זצ"ל

אמונת חכמים

"אַחֲרֵי ד' אֱלֹקֵיכֶם תֵּלְכוּ וְאִתּוֹ תִּירְאוּ..."

כיצד למד רבי לייבל'ה איגר מהי יראת שמים אמיתית?

רבי לייבל'ה איגר זצ"ל שהיה נכדו של הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל נהיה חסיד קאצק ובסוף ימיו היה רבי בלובלין וחיבר את ספרו הידוע 'תורת אמת' על התורה, פעם סיפר על השעור הראשון בעבודת השי"ת שהיה לו בקאצק, ביום השני לבואו לקאצק כשעדין היה עיף וסחוט מעמל הדרך כמו כל החסידים בערך בשעה ארבע בבקר והלכו למקוה וכשהגיע הנץ התפללו ומיד אחר התפילה הלכו כולם בחזרה לישון והמתנינו עליו שיקום והוא מחמת עיפותו התעורר קצת מאוחר בערך בשעה שמונה והנה הוא רואה איך שכולם ישנים ולא ידע מה לעשות, לקום או לחכות שכולם יתעוררו? עד שהחליט בדעתו מה לעשות, הוא רואה איך שכולם מתעוררים, נוטלים ידים וקמים ממתנם.

ולאחר שקמו ממתנם כולם התישבו סביב לשלחן ארוך ומדברים דברי תורה וחסידות איך לעבוד את הקב"ה ובאמצע, כדרכם של חסידים הביאו לשלחן יין שרף, ראש החבורה עשה ברכה ושתה לחיים וכן עשה כל אחד אחריו, כשהגיע תורו לשתות לחיים, אמר מכיון שהוא עדין לא התפלל אינו רוצה לשתות לפני התפילה. מיד הקיפוהו החסידים כתנורו של עכנאי ושכנעו אותו שמוותר לשתות לפני התפילה ואדרבה, זה עוזר לתפילה שעי"כ יש התעוררות לתפילה, "ועדיף לאכול כדי להתפלל, מאשר להתפלל כדי לאכול" ועוד טענות מטענות שונות. והוא באחת, הוא אינו רוצה לשתות לפני התפילה ולא ישתה.

אבל הם לא הרפו והמשיכו לשכנע ולהסביר שזו רק גאוה ויצר הרע שרוצה להיות אחרת מכולם "ואל תפרוש מן הצבור" כתיב ועוד כל מיני טענות, עד שסיכמו שילכו לראש החבורה וישאלו אותו ומה שיאמר כך יעשה, הם ניגשו אליו ושאלו אותו, ענה ואמר שזה רק נובע מגאוה וכתוב (משלי ט"ז, ה'): "תועבת ד' פל גבה לב" וא"כ איך הוא יכול ללכת להתפלל בשעה שהקב"ה שונא אותו? לא היתה לו ברירה והוא לקח בידו את הכוס והתחיל לברך: "ברוך אתה..." והנה נופלים עליו טליתות ומגבות מכל הצדדים ומתחילים לצעוק עליו בקולי קולות: "האם האלקים כ"כ קטן בעיניך עד שכמה חסידים יכולים לגרום לך לא לשמוע בקולו..." המשיך רבי לייבל'ה איגר: "אז למדתי מה הפירוש של יראת שמים אמיתית, למדתי באמת לירא רק מהקב"ה". ■

ומה העצה? ממשיך מרן זיע"א, לסתום פי המקטרג ושאפילו יצה"ר בע"כ יאמר אמן, אם אותו האדם המשמח את בני ביתו, משמח גם את ארבעה של הקב"ה, דהיינו: **הַלְוִי, הַגֵּר, הַיְתוֹם וְהָאֵלְמָנָה**, אז נחשבת למצוה גם הארבעה של בעל הבית. וזה הפשט, **'אם אתה משמח את שלי, אני משמח את שלך'** - תלוי זה בזה, אם אתה רוצה שכר מצוה עבור זה שאתה משמח את שלך, אז העצה היא שתשמח גם את שלי ואז נהפכת הצדקה שאתה נותן לבניך, גם היא למצוה, הארבעה של הקב"ה משלימים את הארבעה של הבעה"ב.

וזוהי תשובתי, מסיים מרן זיע"א, לשאלתך, נכון שהוא מקיים מצות צדקה עי"ז שהוא מחזיק בניו בכוללים וישיבות ואין לך צדקה גדולה מזו, אולם כאן יש מקום לקטרג ולטעון, כי לא לשם מצוה הוא נותן ולא לשם החזקת תורה הוא תורם, אלא בתור רחמי אב על הבן. אבל אם יתן צדקה גם לאחרים, לישיבות ולמוסדות, אז נדחות טענות הקטגור ובעל כורחו נהפכים כל מעשיו לבניו ובנותיו, גם הם למצוה ו"ארבעה שלי" נעשים ממילא ל"ארבעה של הקב"ה" משלימים אלה את אלה. ■

רש"י משמיע לנו דבר גדול שאנו חייבים לזכור את זה, כי אם האדם יוצא ידי שמחת החג ע"י שמספק צרכי בניו ועבדיו בלבד ואינו נותן לאחרים, הרי מי יאמר כי אדם זה לשם מצוה מכוון, כי יתכן שרק מחמת רחמנות של אב לבניו הוא מעניק להם צרכי החג ולא מפני שהתורה אמרה לעשות כן. ואם כן למה מגיע לו, לאדם זה, שכר על צדקה? הלא גם לא יהודים יש כאלה אשר מצד הטבע הם מכלכלים את בניהם ובנותיהם ולא מפני שד' צוה להם. ואם כן שפיר יכול המקטרג לטעון שאין כאן מצוה בכלל, כי מצד רחמנות בלבד, הוא תומך את בניו.

וכן מצינו במסכת סנהדרין (ע"ו): **'המחזיר אבדה לכותי עליו הכתוב אומר'** (דברים כ"ט, י"ח-י"ט): **"...לְמַעַן סְפוֹת הָרְחֹק אֶת הַצִּמְמָאָה: לֹא יֵאָכֵל ד' סֶלֶחַ לֹא..."** ופירש"י: **'מראה בעצמו שהשבת אבדה, אינה חשובה לו מצות בוראו, שאף לכותי הוא עושה כן, שלא נצטוו עליהם.'** עכ"פ יש מקום למקטרג לטעון שזה המשמח רק את ביתו ומשפחתו, שאין עושה זאת מצד מצוה אלא מצד רחמנות.

הכנסה אחרת, כי אם מה שהוא נותן להם".

ובכן, הרב שיינקר רוצה לשמוע חו"ד ממרן זיע"א, לדעת מה להשיב לשואלו. מרן זיע"א פותח חומש דברים, אשר על שלחנו, מראה באצבעו להרב שיינקר פסוק בפרשת 'ראה' עם פירושו של רש"י: **"וְשִׂמַחְתָּ לְפָנָי ד' אֱלֹקֶיךָ אַתָּה וּבְנֶךָ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וְהַלְוִי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ וְהַגֵּר וְהַיְתוֹם וְהָאֵלְמָנָה"**

הרי שמונה סוגים שהתורה מחייבת לשמח אותם בחג:

- 1) בְּנֶךָ
- 2) בִּתְּךָ
- 3) עַבְדְּךָ
- 4) אַמָּתְךָ
- 5) הַלְוִי
- 6) הַגֵּר
- 7) הַיְתוֹם
- 8) הָאֵלְמָנָה.

נמצא שהמשמח שמונה אלה, מקיים דברי התורה הזאת.

והנה, ממשיך מרן זיע"א, רש"י הקדוש בא ואומר שאין כאן שמונה מינים, רש"י סופר ומונה לא כפי שאנו מונים. רש"י קובע שאין כאן מספר שמונה, אלא יש כאן שתי פעמים ארבע. "ארבעה שלי כנגד ארבעה שלך".

כלומר: 1) בְּנֶךָ 2) בִּתְּךָ 3) עַבְדְּךָ 4) אַמָּתְךָ הם הארבעה של בעל הבית ואילו: 1) הַלְוִי 2) הַגֵּר 3) הַיְתוֹם 4) הָאֵלְמָנָה הם הארבעה של הקב"ה. **'אם אתה משמח את שלי, אני משמח את שלך'** (לשון

"כִּי יֵרָאֶה כִּי אֶזְלַת יָד"

»»» המשך מעמ' 1

האומות יאמרו איה נא אלקיהם של ישראל? ומפני כבוד שמי אצילם ואנקום באויביהם. ועתה כשיגדל העניות והצרה בשונאי ישראל כל כך, שאזלת ידם ויאמרו העובדי גולים "יִדְנּוּ רָמָה".." וְאָמַר אִי אֱלֹקִימוֹ" לכן אנקם מהם, להתקדש שמי שהם מחללים'.

נסראללה משתמש בשם ה' ומלגלג עלינו בכל אתר ואתר. ולא רק הוא, אלא גם החמאס. ולעומתם המנהיגים החילונים מדברים בשם הכח הצבאי ולא משתמשים בשם ה' להזכירו ולהשען עליו בדבריהם, כלפי האומות.

בטול כחי ועוצם ידי

בספר דניאל כתוב: "וַיֹּאמֶר לְאִישׁ לְבוּשׁ הַפְּדִים .. עַד מָתִי קִין הַפְּלֹאוֹת: וּכְכֹלוֹת נַפְץ יָד עִם קֹדֶשׁ תִּכְלִינָה כָּל אֲלֵה".

המצודות דוד מסביר: "וּכְכֹלוֹת" - וכאשר יכלה נפוצות כח עם קדש. ר"ל; כאשר ימורק העוץ ותכלה מהם נפצות הכח שהיה להם בקושי הגולה ויקבלו ישראל את המלוכה בארץ ישראל: כשתכלה תקומתם וחוזק ידיהם שהיתה נפוצה אילך ואילך, גבורה ותועלת לפשוט אנה ואנה ואחר שתכלה גבורתם שיהיו שפלים למאד "תִּכְלִינָה" אלו הצרות ויבא משיח בעזה".

זאת אומרת: כשיבוטל כחם הצבאי והמדיני של ישראל מלהועיל ולהציל, אז יקוים הפסוק: "רְאוּ עֲתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹקִים עִמָּדִי אֲנִי אֲמִית וְאֲחִיָּה מִחֲצִיתִי נֹאנִי אֲרָפָא וְאִין מְרִדִי מִצִּיל".

מתי "ובא לציון גואל"?

ומה יקרה באותו דור? אומר ישעיה הנביא בפרק נט: "וַתְּהִי הָאֲמִת נְעֻדְרַת" נעשית עדרים עדרים "וְסָר מִרְעֵ" חוזר בתשובה "מִשְׁתוֹלֵל" מוחזק שוטה על הבריות' "וַיָּרָא ה' "את מעשיהם" וַיִּרְעַ בְּעֵינָיו כִּי אִין מִשְׁפָּט" כי אין דבר נעשה במשפט הראוי'.

"וַיָּרָא כִּי אִין אִישׁ" ועתה בהנחמו על הרעה לעמו, רואה כי אין איש צדיק, לעמוד בפרץ' "וַיִּשְׁתּוֹמֵם" ויחרש

ואצל ה', החוטאים נגדו ועושים עבירות גדולות להנאתם, הם צורריו ומעיקיו. והכופרים בו ומכחישים אלקותו ומשפילים כבוד שמו, הם אויביו, הגם שלא חטאו בפועל.

עפ"ז אומר כי ה' ילבש "בגדי נקם תִּלְבָּשֶׁת" "כְּעַל יִשְׁלָם" "חֲמָה לְצַרְיָו" - כי לצריו שחטאו נגדו בפועל לא למען הכעיסו, רק להנאתם, לא שייך קנאה, אחר שלא בזו את שמו הגדול ולא כפרו בו. וכן לא שייך גמול, שהוא מצד האהבה, או השנאה, כי לא היו אויביו בלב. אבל לעומת זה, יצדק אצלם נקם, על שהרעו לו בפועל. והנקם הזה יהיה דרך תשלומין, לפי המעשה והפעולה, כאשר עשו, כן ישלם להם. ועז"א שילבש "בגדי נקם" על הרעות שעשו לו ושיהיה הנקם "כְּעַל יִשְׁלָם" לפי ערך המעשה וזה יהיה "חֲמָה לְצַרְיָו" שהרעו לו בפועל.

אבל "וַיַּעַט כְּמַעֲלֵל קִנְיָה: כְּעַל גְּמֹלוֹת כְּעַל יִשְׁלָם" - כי אויביו שהם לא חטאו לו בפועל, רק הכחישו אלקותו לא שייך נקם, אחר שלא הרעו לו. וכן לא שייך תשלומין לפי המעשה, אחר שלא עשו רע במעשה. אבל לעומת זה, שייך קנאה על כבוד שמו שחללו וביזו. ויצדק אצלם גמול מצד השנאה והכעס שיש לו עליהם, נגד איבתם, אף שלא עשו בפועל.

ועל זה אמר: "וַיַּעַט כְּמַעֲלֵל קִנְיָה" על שמו שחללו וכפרו בו. ושתהיה הקנאה "כְּעַל גְּמֹלוֹת" לפי גמול התפעלות האיבה והשנאה, ששנאו אותו. והגמול הזה יהיה לאויביו, שהכחישו אלקותו.

ולא לבד להקרובים, שהם היו "צַרְיָו" לרוב, כי הם חרביבו עירו ובית קדשו, כי גם "לְאִיִּם" הרחוקים שלא הצרו לו בפועל ולא יוכל לשלם להם תשלום, מ"מ להם "גְּמֹל יִשְׁלָם", על האיבה ועל שכחשו בו.

מלחמת גוג ומגוג

"וַיִּיָּרְאוּ מִמֶּעֶרֶב אֶת שֵׁם ה' " כל העולם יפחדו מה' ממערב.. "וּמִמְזַרְחַ שְׁמֵשׁ אֶת כְּבוֹדוֹ כִּי יָבֹא כְּנֶהֱרַ צֶר" כי יבא גוג ומגוג שהוא הצר בארץ ישראל כמו הנהר הבא במרוצה.. ואז "רוּחַ ה' נִסְּסָה בו" כי נושא הנס מכה בראשונה בחיל שכנגדו ורוח ה' תהיה "נִסְּסָה בו" ומכה בחיל גוג ומגוג, ועל הדרך הזה תרגם יונתן: וַיִּיתָן

לראות, אם יש מפגיע בעדם.. וירא "כִּי אִין מִפְּגִיעַ נְתוּשַׁע לוֹ זְרַעוֹ" וַיִּנְקֵם מֵאוֹיְבָיו' "וַיִּצְדָּקְתוּ הֵיא סִמְכָתְהוּ" כי אחר שאין לישראל זכות ומע"ט, בקל ינצחהו, המידת הדין המשטין נגדו, מדוע יעמוד לימינם (של ישראל) והם חוטאים? רק הצדקה והישועה יגינו בעדם בעת ההיא.. ולאמץ ידיו בנקמתו ואע"פ שאין אנחנו הגונים להושיע'.

"וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה" וַיִּוֹשְׁעָה יִשְׂרָאֵל' "כְּשִׁרְיָן וְכוּכְבַּע יִשׁוּעָה יִשְׁוֹעָה וַיִּלְבַּשׁ בְּגָדֵי נִקְם" 'לעכו"ם" "תִּלְבָּשֶׁת וַיַּעַט כְּמַעֲלֵל קִנְיָה" והמשיל כלי הישועה לכלי מלחמה שהם מגן שריון וכובע, משל שיגן על ישראל בגלות. ובצאתם מהגלות מהאויבים שלא ירעו להם.. והתשועה תאריך מאת התחלתה, עד שיהיו ישראל בארצם ובשעת מלחמת גוג ומגוג.. כי (לבסוף) עוד כל ימי עולם יהיו העכו"ם עבדים לישראל ורדו בשונאיהם ובני נכר אכריהם וכורמיהם והוא נקם וקנאה על השעבוד ששעבדו בישראל כל ימי הגלות.

"כְּעַל גְּמֹלוֹת" כמו שלבש קנאה על גמולות שגמל לפרעה ולסנחריב ולשאר צוררי ישראל, כן ילבש קנאה כשיוציאם מגלותם.. ואמר: "כְּעַל יִשְׁלָם" כמו ששלם על אותם גמולות לאויביו, כן ישלם. ומהו התשלום? "חֲמָה לְצַרְיָו, גְּמֹל לְאִיְבָיו" ואמר: "לְאִיִּים, גְּמֹל יִשְׁלָם" לאי הגוים. וזכר איים, לפי שישאל מפוזרים בגלות בכל האיים וכולם הרעו לישראל ולכולם ישלם הא-ל גמול'.

הגמול והתשלומין לצר ולאויב

יש הבדל בין גמול ותשלומין: התשלומין הם לפי המעשים. אבל הגמול מציין התפעלות שיתפעל הגומל בפעולה ההיא, מסכת מעשה הנגמל; באהבה, או בשנאה, או ברצון, או בכעס. שלפי התפעלות הזה, ימדוד אל חיקו טוב, או רע.

יש הבדל בין צר ואויב: הצר הוא המציר בפועל. והאויב דורש רעה ושומר איבה בלבו. ויש צר שאינו אויב, אם מציר לחברו שלא מפני איבה, רק להנאתו. ויש אויב שאינו צר אם לא הצר לו בפועל, רק נטר איבתו בלבו.

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

יעמדו על הברכה

ברכה והצלחה לשותפים אילן בן ג'לסומינה שלמה בן שרה סימו נזי בן לאורה

ברכה לכל עמ"י וולטר בן פורטונטה

ברכות למשפחתו של מארקו בן ונדה

ברכה והצלחה לאנג'לו בן רוסנה

ברכה והצלחה לאנג'לו מרדכי בן רינה

ברכה והצלחה דוד סטפאנו בן אטליה

ברכה למשפחתו של חיים בן מסעודה

ברכות למשפחתו של מארקו בן אלירה

ברכות למשפחתו של סתימיו בן פיה

מארקו בן אוריטה שיזכה לחזור בתשובה

העצה להינצל מגוג ומגוג

צריכין אנו להבין מדוע חילק הכתוב את ישראל לג' מדרגות? הלא די היה לו לומר רק: "ישָׁרָאֵל בְּטַח בַּה'". עֲזָרָה וּמִגֹּגִים הוּא" דנכללו בזה גם "בית אֲהֲרֹן" ו"יָרְאֵי ה'". אלא הכונה בזה כך היא וכאשר נבאר; דהנה ג' מדרגות ישנן בכלל ישראל.

(א) בית "ישָׁרָאֵל" - והם כלל ישראל בכלל.

(ב) "בית אֲהֲרֹן" - והם הכהנים שהם מורים את העם דרך ה' התורה והמצוה.

(ג) ו"יָרְאֵי ה'" - החרדים אל דברו שהם במדרגה למעלה מן הכהנים.

ועל כל זה יורה לנו הכתוב כי בעת מלחמת גוג ומגוג, או בזמן חבלי משיח, אז תתגבר כל כך בעולם מדת הדין, עד שיהיה אי אפשר להנצל ממדת הדין הקשה. ולכן יעץ הכתוב וזירז אותנו ופירט אותנו לכל אחד ואחד מאיזה מדרגה שיהיה, שנחזק את עצמנו בעת ההיא, במדת הבטחון ובזכותה ננצל כולנו ממדת הדין הקשה שתתגבר אז בעולם. ועי"ז נהיה נזכרים לפני ה' כדכתיב בתריה: "ה' זָכְרֵנוּ יְכַרְּךָ, יְכַרְּךָ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, יְכַרְּךָ אֶת בֵּית אֲהֲרֹן; יְכַרְּךָ יָרְאֵי ה', הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים".

(ספר זכור למרים - פרק כ). ■

גוג ומגוג ו"רוּחַ ה' נִסְסָה" ומתנשאה כנהר הזה להרים שאון גליו, כמ"ש: "וְשֹׁכְבֵי הָאָרֶץ וְשֹׁאֲתֵיהָ וְהַעֲלִיתִיהָ מִיַּרְכְּתֵיהָ צִפּוֹן וְהִכְאוּתָהּ עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל" (יחזקאל ל"ט ב'), בעת ההיא: "וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל" 'אז יבוא הגואל לצייון והוא מלך המשיח' "וּלְשָׁבִי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב" ו"ל" גם אותם מבני יעקב שיצאו מן הכלל וישובו מפשעם, גם להם יבוא המשיח ויגאלם "נָאֵם ה'" " ואומר רבי יונתן בן עוזיאל: "זייתי לצייון פריק ולאבא מרודיא דבית יעקב לאוריתא אמר יי' יבא הגואל לצייון להחזיר עטרת ציון והמקדש והסנהדרין, גם יבא אל השבים מפשע ביעקב, אל בני הגולה שישובו אז בתשובה ע"י הצר הדוחק בם. וא"ת ואיך יתקיימו העם עד העת ההיא, והלא עוד חזון למועד? משיב: "נָאֵנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם" בדבר זה כרתי בריתי להם ואקיים, כי אף בגלותם לא תשכח תורת מהם" אָמַר ה' רוחי אֲשֶׁר עָלֶיךָ" שהם דברי הנביאים' ו"דְּבָרֵי אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּפִיךָ" שהם דברי התורה אשר שם משה לפני בני ישראל.. 'כי תחלה השתמשו בהנבואה עד חגי זכרי' ומלאכי, ועת נסתם חזון, אז הזכיר להם מלאכי בחתימת נבואתו שהוא ג"כ חתימת הנבואה בכלל, "זָכְרוּ תוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי". עד שהנבואה ואחריה התורה וקבלתה בע"פ' כמ"ש "לא מוֹשֶׁה מִפִּיךָ וּמִפִּי יִרְעָה וּמִפִּי יִרְעָה אָמַר ה' מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם" ובזה תתקיימו! וזאת לכם ברית מלח, בל יאבד זרעכם ושמכם'.

בשפע נהר פרת מעיקים ובמימרא דה' יתברון' ותכלנו מן העולם, כמו שנאמר בנבואת יחזקאל ובנבואת זכריה.. ואז "וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל", 'כי אף על פי שיהיו ישראל בירושלם קודם שיבא גוג ומגוג כיון שיבא הוא, יאמרו, כי לא בא להם גואל, הואיל והעכו"ם באים ונלחמים עליהם. וכשישפטהו הא-ל שם "וְנִשְׁפָּטִיתִי אֹתוֹ בְּדָבָר וּבְכֶסֶף וּבְגֶשֶׁם שׁוֹטֵף וְאֲבִנֵי אֲלֻגְבִּישׁ אֲשֶׁר וְגִפְרִית אֲמַטִּיר עָלָיו וְעַל אֲנָפָיו וְעַל עַמִּים רַבִּים אֲשֶׁר אֹתוֹ" אז יאמרו: "וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל" באמת "וּלְשָׁבִי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב" כי אז ישובו כל ישראל בתשובה שלמה'.

"כִּי יָבֹא כְּנֻזֵי צוּר" ו"ל בעבור זה יפחדו מה' כי יראו אשר יבוא גוג ומגוג שהוא הצר בארץ ישראל ובמרוצה יבוא כנהר ואז: "רוּחַ ה' נִסְסָה בו" ותכלנו מן העולם ולכן יפחדו מה'.

"וַיִּירָאוּ מִמַּעַרְבֵי אֶת שֵׁם ה'" הוא השם הנשמע למרחוק "וּמִמְזוֹרָה שְׁמֵשׁ אֶת כְּבוֹדוֹ" הוא הנראה מקרוב. במזרח, ששם גלו עשרת השבטים כמ"ש: "מִמְזוֹרָה אָבִיָּא יִרְעָה וּמִמַּעַרְבֵי אֲקַבְּצֶנּוּ", שם יתגלו הנסים והמופתים תחלה, כי הגואל יתגלה במזרח כמ"ש: "מִי הַעִיר מִמְזוֹרָה צִדְקָה יִקְרָאֶהוּ לְרַגְלֹו", עד כי במזרח יראו את כבוד ה' ונפלאותיו. ובמערב ששם בני הגולה מנופצים שהם יהודה ובנימין שם רק ישמעו את הנסים מרחוק " וַיִּירָאוּ.. אֶת שֵׁם ה'" " הבא ממרחק, "כִּי יָבֹא" - בעת יבא הצר כנהר שוטף, והוא מחנה

שותף עסקי יקר,
3 טריליון דולר מתגלגלים מדי יום בשוק המט"ח, השוק הגדול בעולם.
חברות המחקר המובילות צופות גידול של פי 20 במהלך השנתיים הקרובות!

ואיפה אתה בתמונה?
כשותף עסקי של פיננטק תוכל להינות מתוכנית השותפים המהפכנית Profit Share • בה תרוויח גם כשלקוחותיך מרוויחים.

הרשות לניירות ערך האמריקאית מבטיחה ומקיימת!

*** חייג 2021**

דפוזם הכדהנים

03-616 22 36

לא לזכירה ארבעת כמות

עמק הירדן ■ כיא מנחם-אב תססיל װלללן 116 ■ מוזלר: אָ שׂרׂה (כולל מלעל) ■ באילל 845 שׂרׂה

www.shofarnews.co.il 03-6762226 תל: 7841 רׂג מוקד 52178 תר: 7841 רׂג מוקד 52178 תל: 7841 רׂג מוקד 52178

כל עתון - גליון למזכרת

כ' לשופר
מועדונים